

14° INFORME
2024

O ESTADO DA POBREZA EN GALICIA

Resumo executivo

SEGUIMIENTO DOS INDICADORES DE
POBREZA E EXCLUSIÓN SOCIAL DA AXENDA 2030 EN GALICIA

[#EstadoDePobreza](#)
[#PobrezaGalicia](#)

EAPN Galicia. Rede Europea contra a Pobreza e a Exclusión Social

www.pobreza.gal

RESUMO EXECUTIVO

Este informe forma parte do XIV Informe "O Estado da Pobreza en España 2024" da Rede Europea de Loita contra a Pobreza e a Exclusión Social (EAPN-España) que avalía o cumprimento dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS) da Axenda 2030, especialmente o ODS 1, que busca reducir á metade a pobreza en todas as súas formas.

O informe, baseado en datos oficiais como a Enquisa de Condicións de Vida 2023 do INE, analiza o risco de pobreza e exclusión social a través do indicador AROPE, que combina tres factores: risco de pobreza, baixa intensidade laboral no fogar (BITH) e privación material e social severa (PMSS).

O XIV Informe *O Estado da Pobreza en Galicia 2024* mediante a análise da Enquisa de Condicións de Vida 2023, datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, Eurostat e do Instituto Galego de Estatística (IGE), mostra o evidente **impacto da elevada inflación e a suba dos prezos da enerxía e bens de primeira necesidade**, como especialmente a influencia das **enormes dificultades de acceso a unha vivenda digna, axeitada e accesible**, unha cuestión que desenvolvemos no *VIII Informe situación 2024: Asegurando o dereito a unha vivenda digna, axeitada e accesible en Galicia* que publicamos este ano.

En primeiro lugar, respecto á información recollida na Enquisa de Condicións de Vida (ECV), debe recordarse especificamente que os datos da renda dos fogares refírense ao ano anterior da enquisa, polo que todos os indicadores derivados dos ingresos das persoas refírense ao 2022.

Neste contexto os indicadores de pobreza e desigualdade do informe recollen os resultados do **impacto das crises enerxéticas** derivadas da guerra de Ucraína, e o agravamento pola **crecente inflación**.

Por outro lado, os indicadores de **carencia material e de vivenda corresponden ao 2023** e, polo tanto, si que incorporan os efectos e reflexan a **perda na calidade de vida que se produciu ese ano**. O problema dos distintos períodos de referencia é unha das causas polas que poden observarse certas posibles incongruencias ou resultados contraintuitivos nalgúns indicadores.

A continuación, móstranse os principais resultados e conclusións dos distintos indicadores do informe.

RISCO DE POBREZA E/OU EXCLUSIÓN

- No 2023 case **690.000 persoas residentes en Galicia** - o 25,5% da poboación estaba en risco de pobreza e/ou exclusión social (AROPE), **50.000 persoas máis que no 2022**.
- Os indicadores, en especial o de pobreza, mantéñense por debaixo dos do conxunto do estado, onde a taxa AROPE aumenta do 26% no 2022 ao 26,5% no 2023.
- Os datos recollen o impacto das crises enerxéticas derivadas da guerra de Ucraína que agravou por entón a crecente inflación. Ademais , os indicadores de carencia material e de vivenda, reflicten a perda na calidade de vida que se produciu no 2023.
- Pese a que en Galicia a situación tiña experimentado unha tímida mellora respecto ao 2015 mantense lonxe do cumprimento do acordado na Axenda 2030, para a cal, **no 2023, tería que haber cerca de 190.000 persoas menos en situación de risco de pobreza e/ou exclusión social**. Esta desviación non pode achacarse exclusivamente á pandemia, xa que no 2018 se deixou de seguir a senda do comprometido.
- **Empeora a taxa de pobreza feminina e crece a fenda de xénero**. Das case 690.000 persoas que no 2023 estaban en risco de pobreza e/ou exclusión social, preto de **305.000 eran homes** (case 17.000 máis, 1,3 puntos) e **pouco máis de 384.000 mulleres** (35.215 máis, 2,4 puntos). **Agudízase a feminización da pobreza**.
- **O risco de pobreza e exclusión infantil e xuvenil aumenta e seguen a ter as taxas máis elevadas por grupo de idade**, o 28,2%, en 2023. O grupo de maiores de 64 anos aumenta lixeiramente a taxa AROPE (24,5, 1,4 puntos mais que o ano anterior) pero continúa a ser o grupo de idade coa taxa máis baixa.
- **Aumenta a taxa de pobreza nos fogares con nenos e nenas, en 2023 o 27,1% está en AROPE** (2,7 puntos máis que en 2022), fronte ao 24,3% que vive sen menores (1,4 puntos máis que no ano anterior). Do que se deduce que, ter fillos, é un factor de empobrecemento para as familias.
- Aumenta **a pobreza das persoas residentes en fogares monoparentais (máis do 80% encabezados por mulleres) ao 52,7%**, un dato máis elevado que o do ano 2022 (49,2%). Esta cifra supón un incremento de 3,5 puntos respecto ao ano anterior e **afecta ao incremento da pobreza infantil e tamén ao incremento da pobreza en fogares con menores**.
- **Nas zonas urbanas e rurais rexistrouse un aumento da taxa AROPE no último ano**. Detéctase unha maior incidencia do indicador AROPE nas zonas rurais (26,7%) que nas urbanas (25%)

RISCO DE POBREZA

- **A taxa de pobreza aumenta e pasa do e pasa do 18% en 2022, ao 19,4% en 2023, máis de 520.000 persoas**, das cales máis de 287.000 son mulleres e 235.000 son homes, o que supón un cambio de tendencia deste indicador tras unha redución da súa diferenza coa taxa de pobreza nacional que segue sendo máis alta (20,2%).

POBREZA SEVERA

- **A taxa de pobreza severa** (con ingresos máximos de 611€ mensuais nun fogar dunha persoa ou 1.283€ no de dous adultos e dous nenos ou nenas) **mantense mais ou menos estable, aumentando lixeiramente do 6,8% ao 7,0% (0,2 puntos máis) unhas 189.000 persoas**, e segue a manterse por debaixo da media estatal (8,3%, 1,3 puntos máis alta). O dato de pobreza severa en Galicia é o sétimo máis baixo das CCAA.

POBREZA E PENSÍONS

- **375.658 pensións de galegas e galegos están por debaixo do limiar da pobreza** (785€ ao mes en 14 pagas), o 48,4% do total. E un 20,2% de pensións están por debaixo do limiar da pobreza severa, un total de 156.767, o que supón unha lixeira redución con respecto ao ano anterior (20,5%),
- En Galicia, **o 48,4% do total de prestacións que reciben as persoas pensionistas atópanse por debaixo do limiar da pobreza**, 11,6 puntos máis que a nivel nacional (36,8%).
- **O 64,0 % das pensións de viuvez**, a inmensa maioría correspondentes a mulleres, teñen un importe inferior ao limiar de pobreza, aumentando do 60,5% ao 64% en 2023. **Diminuíron as pensións por viuvez por debaixo do limiar da pobreza severa** do 37,2% ao 36,6% en 2023.
- **As pensións por debaixo do limiar da pobreza severa diminuíron lixeiramente** pasando do 20,5% en 2022 ao 20,2% en 2023.
- **Grazas ao efecto das pensións, a pobreza redúcese en 8,8 puntos na poboación entre 0 e 64 anos**, é dicir, de non haber pensións en Galicia, habería unhas 175.000 persoas máis en pobreza entre 0 e 64 anos.

BAIXA INTENSIDADE DE TRABALLO NO FOGAR

- **O 7,5% da poboación menor de 65 anos, é dicir, unhas 150.000 persoas residentes en Galicia vivía no 2023 en fogares con baixa intensidade de emprego** (nos que se traballa menos do 20% do seu potencial de emprego). **A cifra supón un importante descenso de 2,0 puntos** respecto ao ano pasado, o que se traduce dunhas 38.000 persoas que deixaron de ser contadas neste indicador. Así, Galicia está entre as rexións nas que máis mellora este indicador.
- **A taxa BITH por sexo no 2023 reduciu considerablemente a fenda de xénero**, o que se debe en gran medida ao descenso do indicador entre as mulleres que pasou dun 10,6% en 2022 a un 7,6% en 2023. Con este dato, **a taxa BITH das**

mulleres equipárase á dos homes (7,4%) pero non evita que estas experimenten un maior aumento da pobreza.

PRIVACIÓN MATERIAL E SOCIAL SEVERA

- **O indicador de Privación Material e Social Severa sitúase no 8,2% da poboación, representando o valor máis alto de toda a serie histórica, e que se traduce en case 230.000 persoas nesa situación en Galicia.**
- **O 55,2% (e arredor dunhas 122.000) persoas que se atopan en carencia material e social severa en Galicia non son pobres**, o dato máis elevado da serie histórica.
- Por sexo, **os datos de Privación Material e Social Severa aumentan considerablemente en ámbolos dous casos respecto ao ano 2022, aínda que, entrando ao detalle, ocorre máis entre as mulleres (2,3 puntos) que entre os homes (1,5 puntos)**. Isto mostra unha predominancia superior da taxa feminina (un 9,2%) o que se traduce en 128.000 mulleres en PMSS, mentres que a taxa masculina rexistra un 7,1% (é dicir, arredor duns 92.000 homes en PMSS).
- A PMSS dos fogares con menores é superior á dos fogares sen menores en case todos os anos. En 2023, esta diferenza acentuouse en comparación co ano anterior, **debido ao maior aumento deste indicador nos fogares con menores, que pasou dun 6,9% a un 10,2%**.
- A Privación Material e Social Severa **mantense máis elevada nas áreas urbanas** (incrementouse 1,6 puntos respecto do 2022 ata o 9,3%); **pero crece con maior intensidade nas zonas rurais** (duplicando os datos do ano anterior, chegando ao 5,4%).
- Dentro dos elementos que compoñen o indicador de Privación Material e Social Severa **empeoran 10 dos ítems e melloran 3 deles**. Aumentan as persoas que **non poden permitirse manter a vivenda a unha temperatura axeitada**, que pasaron do 9,6% no 2020 ao 21,6 % no 2023, **tal e como o fan o número de persoas que non poden permitirse unha comida de carne, polo ou pescado polo menos cada dous días** (que pasou dun 2,1% en 2021 ao 4,5% do último ano).

RENDA MEDIA

- As **rendas experimentaron un forte crecemento respecto ao ano anterior. A renda media por persoa en Galicia incrementouse ata os 13.147€, cun aumento de 795€ con respecto ao 2022** (o que supón un 6,4%, e que se mantén por debaixo da media estatal que en 2023 incrementouse ata os 14.082€, cun aumento de 1.074€, 8,3%). Non obstante, este aumento da renda non se traduciu nun descenso da taxa de pobreza.
- Ao ter en conta a variación do coste da vida e, polo tanto, se actualizan os datos segundo o Índice de Prezos de Consumo (IPC), que foi do 29,6%, queda en evidencia que en termos de 2009 o seu valor real é de 10.144€. ¹ Polo tanto, **o incremento real da renda dende o ano 2008 ata o 2023 en Galicia, sería so de**

¹ Renda real= Renda nominal / (1+ taxa de variación do IPC): 10.144 € = 13.147 € / (1+0,296)

662€. Mentres que a nivel estatal, para 2023, a renda media real por persoa incrementouse 129€ (1,2%) dende 2008.

DESIGUALDADE

- A redución da taxa de pobreza e as medidas de apoio á clase media e baixa **permitiron mellorar os indicadores de desigualdade.** O índice de Gini galego baixou lixeiramente, pois dun 28 en 2022 pasou a un 27,4 en 2023, e permaneceu inferior ao índice estatal, en concreto 4,1 puntos. Dende o ano 2015 este dato recorre unha tendencia descendente que lle levou a rexistrar este ano **o valor máis baixo da serie histórico.**
- Non pode deixar de notarse que **a inxección de renda por unidade de consumo nos tres deciles con maiores ingresos é 1,9 veces máis elevada que nos deciles con menos ingresos.**

O PAPEL DAS ADMINISTRACIÓNS DO ESTADO

- **De non existir ningunha transferencia pública** (Estado, Xunta ou concellos) en Galicia, en 2023 a **situación de pobreza chegaría ao 46,6%** (ampliándose un 140,2%, 17,2 puntos), o que se traduce en 1.258.000 persoas en total, 735.000 mais.
- Por outra parte, **se non se teñen en conta as pensións de xubilación e supervivencia e si as diferentes transferencias e medidas contra a pobreza e a exclusión social das diferentes administracións, a taxa de pobreza alcanzaría o 25,0 %** da poboación galega un 28,9% mais (5,6 puntos). **675.000 persoas en total, 152.000 máis.**
- Se comparamos os datos con anos anteriores, pode observarse que **este ano as transferencias reducen menos a pobreza que o ano anterior.** Nos últimos tres anos o **impacto de medidas estatais, autonómicas e locais reduciuse practicamente á metade:** 10,4 puntos no 2021, 8,4 no 2022 e 5,6 no 2023, o que da conta dunha **menor ambición política e orzamentaria.**

A EMERXENCIA DA VIVENDA CONTINÚA

- Continúa **a emerxencia residencial** e de acceso a unha vivenda digna, axeitada e accesible: **22,0% das persoas en pobreza dedican mais do 40% da súa renda dispoñible a gastos de vivenda.**
- No 2023 **aumentaron lixeiramente os fogares con retrasos no pago de gastos relacionados coa súa vivenda principal, pasando do 7,3% no 2021 ao 7,5%.**
- **Continúan aumentando as persoas que non poden permitirse manter a vivenda cunha temperatura adecuada. 19,3 en 2022 ao 21,6% no 2023,** o dato mais elevado de toda a serie histórica.

Informe realizado co financiamento da Consellería de Política Social da Xunta de Galicia a través do Convenio 2024 para a Coordinación, optimización dos recursos e sinerxías de actuación das entidades integrantes que teñen como finalidade a loita contra a pobreza e a exclusión social.

#EstadoDePobreza

#PobrezaGalicia

MÁIS INFORMACIÓN EN:

www.pobreza.gal

www.eapn.es/estadodepobreza/

